

Op 1 februari gaat 'Kan wél' van start, een project dat bewoners moet activeren om het leefklimaat in hun buurt te verbeteren. In ruim tien wijken in Nederland variërend van Poelenburg in Zaandam tot Kerkrade-Noord in Zuid-Limburg gaan bewoners aan de slag om bijvoorbeeld wijkfeesten of rommelmarkten te organiseren. Elvira Jansen, projectcoördinator, legt uit hoe het project werkt.

Hoe is het initiatief ontstaan?

Begin 2005 heeft het kabinet aangegeven dat men een initiatief wilde starten om de maatschappelijke binding in wijken te versterken. Er zijn verschillende partijen uitgenodigd die mochten vertellen over hun plannen en mogelijkheden. Ook het LSA, het Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken, hoorde daarbij. Wij hebben verteld over de ABCD-methode die we al sinds de jaren negentig toepassen. Het gaat daarbij om het gebruiken van kennis van bewoners om zo te komen tot wijkverbetering. Het kabinet heeft onze projectaanvraag voor 'Kan wél!', dat is voortgevloeid uit de ABCD-methode, goedgekeurd. Aedes, de overkoepelende organisatie van woningcorporaties, en andere landelijke organisaties hebben zich garant gesteld voor de landelijke financiering. 'Kan wél!' heeft mensen aangenomen om het project uit te voeren en heeft contact gezocht met de woningcorporaties voor de lokale financiering. Op 1 februari dit jaar gaat het project in negen steden officieel van start.

Wat houdt de ABCD-methode in?

De letters staan voor Asset Based Community Development, een in Amerika ontwikkelde strategie voor wijkontwikkeling. Bij deze aanpak vormen de capaciteiten van de buurtbewoners het vertrekpunt. Eerst worden mensen gemobiliseerd die ideeën hebben om het woonklimaat in de wijk te verbeteren. Voldoet een idee aan drie doelstellingen het moet leuk zijn, uitvoerbaar en maatschappelijke binding bevorderen, dan kunnen mensen zelf, op vrijwillige basis, hun project uitvoeren.

Concrete voorbeelden van de ABCD-methode?

Een flatbewoner uit Helmond kwam in 2003 met het idee om een braakliggend stuk grond in de wijk te gebruiken voor de aanleg van een ecologische tuin. Binnen een half jaar kon de eerste oogst worden binnengehaald. Bewoners en kinderen bewerken nu vrijwillig de tuin, oogsten groente en scholen geven er biologielessen. Een ander voorbeeld is de Oosterstraat in Baarn. Deze multiculturele buurt kampte met overwoekerde tuinen en er was overlast van ratten. Een aantal bewoners heeft een bewonerscomité opgericht. Dit comité

Elvira Jansen: 'Het project kan er ook voor zorgen dat de mensen elkaar beter leren kennen. Als ik langs een groepje hangjongeren in Kanaleneiland loop, dan ken ik ze niet. Door zo'n project is het misschien mogelijk dat ik ze wél leer kennen.' Foto: Eut van Berkum

heeft het voor elkaar gekregen dat er aandacht kwam voor het probleem en dat de tuinen werden schoongemaakt. Het hele project heeft de samenhang in de buurt bevorderd; mensen die elkaar voorheen niet durfden te groeten, drinken nu koffie

Mensen zijn heel bereidwillig om iets te doen als je het ze maar vraagt.

Wat gaat er precies gebeuren in het kader van 'Kan wél'?

We hebben acht zogeheten 'ontwikkelingswerkers' aangesteld. Ze gaan

Spreek je mensen aan op hun talenten dan vergroot je hun gevoel van eigenwaarde

bij elkaar. Dit project is gestart in 2003 en werkt nog steeds door.

Zijn burgers nog wel in beweging te krijgen? Het is toch veel makkelijker om aan de zijlijn te staan en te mopperen op de burens of de gemeente die overlast niet aanpakt?

Natuurlijk zijn er mensen die je niet kunt bewegen. Je kunt het vergelijken met de Brilsmurf; terwijl de meeste smurven hulpvaardig zijn, heeft hij altijd slechte ideeën en loopt weg op het moment dat het mis gaat. Maar ook zulke mensen hebben hun functie in de wijk. Daarnaast zijn er heel veel burgers die wel degelijk bereid zijn de handen uit de mouwen te steken. Als je mensen het gevoel geeft dat ze zaken kunnen veranderen, dan kan je ze zeker bewegen.

De projecten worden dus niet door professionals zoals welzijnswerkers uitgevoerd?

Dat klopt. Onze ontwikkelingswerkers helpen buurtbewoners alleen met advies en geld. Dat is het grote verschil met gangbare projecten waar je misschien in natura de middelen kunt krijgen. Maar daar is altijd een coördinator of opbouwwerker die de financiën beheert. Bij 'Kan wél!' is en blijft degene die met het idee komt de projecteigenaar. Natuurlijk lopen we daarbij het risico dat de initiatiefnemer geld ontvangt en vervolgens verdwijnt. Maar in Engeland waar een project loopt dat ons to voorbeeld diende, is het slechts in één of twee gevallen op bijna tweehonderd projecten gebeurt dat iemand met het geld verdween

Andere verschillen met reguliere projecten?

Het gangbare beleid richt zich op het wegnemen van problemen. Professionals bedenken projecten en plannen en voeren die uit. Bewoners met ideeën kunnen wel bij die professional terecht, maar vervolgens neemt de professional ze over. Vaak worden die ideeën op een andere manier uitgevoerd dan de bewoners wilden of verwachtten. Dat maakt mensen murw; ze krijgen het idee dat het toch geen zin heeft om met ideeën te komen. 'Kan wél!' legt de macht bij de bewoners. Ze krijgen de ruimte om hun eigen ideeën in te vullen. Doordat je mensen aanspreekt op hun talenten versterk je hun gevoel van eigenwaarde.

Bureaucratie is bij normale projecten vaak een probleem?

Inderdaad. Mensen met goede ideeën worden nog vaak van het kastje naar de muur gestuurd. Ik heb een tijd in Kanaleneiland in Utrecht gewoond, een wijk met veel criminaliteit en vandalisme. Als ik wel eens bij de woningcorporatie ideeën inbracht om de veiligheid en het woonklimaat te verbeteren, dan werd daar niets mee gedaan. Of de woningcorporatie gaf aan dat ze portieken wilde opknappen en vier jaar later was nog niets gebeurd.

Zijn ernstige problemen zoals op Kanaleneiland oplosbaar met 'Kan wél'? Aan zaken zoals illegale onderhuur kun je met dit soort projecten niets doen. Maar de sociale controle in positieve zin kan weer terugkomen. Ook kan het project ervoor zorgen dat de mensen elkaar beter leren kennen. Als ik langs een groepje hangjongeren in Kanaleneiland loop, dan ken ik ze niet. Door zo'n project is het misschien mogelijk dat ik ze wél leer kennen.

Misschien wil je ze helemaal niet kennen. Wat moet je met rot jongens die jou uitschelden of met stenen bekogelen?

Ik kan ze aanspreken op hun gedrag en als dat niet helpt, kan ik naar hun vader toe stappen. En dat kan ik nu niet.

Alex van Schooten